

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“
5000, град Велико Търново, бул. „България“ № 76
телефон: (062) 618 822; факс: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

---

СТАНОВИЩЕ

от полковник доцент доктор инж. Даниел Стоянов Берчев
доцент в секция „Научноизследователска дейност“ на Институт
„Научноизследователска и иновационна дейност“ при Национален военен
университет „Васил Левски“, Велико Търново

за дисертационния труд на
Полина Пламенова Петкова

на тема **„Контрол и превенция на проблемите, свързани с трафика на хора,
застрашаващ националната сигурност“**,

представен за придобиване на образователната и научна степен **„доктор“**
в област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”,
професионално направление: 9.1. „Национална сигурност”,
докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното
производство (национална сигурност)“

Становището е изготвено на основание заповед № РД-06-291 от 23.12.2024 г.
издадена от началника на Национален военен университет „Васил Левски“

Велико Търново
2025 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

В епоха на бързи промени и несигурност, темата за трафика на хора има подчертано съществено значение, защото представлява грубо нарушение на човешките права и свободи, водещо до дълбоки социални, икономически и политически последици както за Република България, така и за всички демократично организирани държави. Мрежите за трафик на хора действат отвъд границите на една държава, което характеризира трафикът на хора като трансгранично правно предизвикателство и заплаха, изискващо международно сътрудничество и ресурси. Географското разположение на България предопределя нейната роля, която често се разглежда като източник и транзитна страна на трафика на хора. Това поставя нашата държава във фокуса на тази заплаха, защото се засяга и националната сигурност по начин, който води до дестабилизиране на обществените структури, насърчаване на организираната престъпност и подкопаване на доверието в институциите. В контекста на националната сигурност на Република България, трафикът на хора има и икономически последици, изразяващи се в подхранване на незаконни икономии и натоварване на ресурсите, необходими за правоприлагането и системите за подкрепа на жертвите. В допълнение, неефективността в борбата с трафика на хора подкопава общественото доверие в правителството и правоприлагащите органи.

Всичко това кореспондира с посоченото от дисертанта Полина Петкова, че трафикът на хора е многостранно явление, което представлява грубо нарушаване правата на човека и риск за националната сигурност. Проучването подчертава нарастващата взаимовръзка между трафика на хора, миграционните кризи и организираната престъпност, което поставя предизвикателства пред системата за национална сигурност на България. Отчитайки ролята на България като източник, транзитна държава и дестинация за жертвите на трафик, изследването разглежда проблема и в по-широк европейски и глобален контекст, като същевременно се фокусира върху законодателните и институционалните отговори на България. В тази връзка, научната разработка подчертава, че това многостранно въздействие, което оказва трафика на хора върху националната сигурност, изисква целенасочени политики за справяне с основните социално-икономически проблеми, подобряване на правните рамки и укрепване на институционалния капацитет. В контекста на горното, може с основание да определим темата на дисертацията като актуална.

Темата на представения дисертационен труд е в съответствие с основното съдържание на разработката. Структурирането на дисертацията е логично и следва поставените за решаване изследователски задачи. Изложението се базира на достатъчна по обем библиография, която е индикация за теоретичната подготовка на дисертанта. След внимателния прочит на дисертацията става ясно, че заглавията не само са посочени, а са добре проучени и са изцяло и пряко свързани с проблематиката на труда, повишавайки още повече неговата научна стойност.

Трите раздела на дисертацията завършват с полезни, актуални, смислени и непротиворечиви изводи, доизясняващи и задълбочаващи позицията на автора

по отделните аспекти на изследваната проблематика. В този смисъл трудът има характеристиките на оригинално проучване.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Въпросът за приносите в една дисертация е ключов и винаги изключително важен. В това отношение дисертацията на Полина Петкова съдържа отделни, убедителни и добре аргументирани научни и научно-приложни приноси. Постигнатото в дисертацията може да се оцени като обогатяване на научните знания, а в някои раздели – и като новост в българската доктрина.

В подкрепа на тази оценка отбелязвам, че приемам авторската справка за приносите в дисертационния труд и ги определям като изцяло нейно лично дело и резултат от самостоятелни научни търсения, като ще си позволя да ги систематизирам по следния начин:

1. Към научните приноси причислявам:

- трудът представлява актуално изследване в българската специализирана литература на връзката между националната сигурност и трафика на хора, пречупено през призмата на съществуващите дефиниции, класификации и законодателен контекст;

- разширена е теоретичната рамка за разбиране на динамиката във взаимовръзките между глобалните кризи, социално-икономическите условия и трафика на хора, като критична заплаха за националната сигурност, особено в контекста на България;

- на базата на анализа на данни за моделите на трафик в България през 2017 – 2022 г., демографията на жертвите, видовете експлоатация и нововъзникващите тенденции, са идентифицирани нововъзникнали уязвими групи, които са изложени на риск от трафик на хора, както и ключовите фактори, допринасящи за трафика на хора, като социално-икономически уязвимости и пропуски в институционалните рамки.

2. Като по-значими постижения в изследването, главно заради техния практико-приложен характер, могат да бъдат оценени:

- изведени са практически препоръки за подобряване на координацията между българските и международните органи за борба с трафика на хора;

- предложени се мерки за укрепване на правната рамка и механизмите за правоприлагане, осигуряващи по-добра защита на жертвите;

- принос към разбирането и справянето с трафика на хора имат и очертаните мерки за превенция и защита, включващи провеждането на образователни и разяснителни кампании за повишаване осведомеността и насърчаване докладването на случаи на трафик, както и въвеждането на целеви програми за високорискови групи, фокусирани върху жените и децата, които са непропорционално засегнати от трафик.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

Към момента на рецензиране не ми е известно да е получен неанонимен и мотивиран писмен сигнал за установяване на плагиатство в публикациите и дисертационния труд на кандидата.

4. Критични бележки и препоръки

Представената ми за рецензиране работа е в завършен вид и притежава всички белези на научно изследване. Именно поради това, си позволявам да отбележа някои особености и да изкажа някои съображения и пожелания с оглед бъдещата работа на автора на труда по тази или подобна на нея проблематика.

Тези особености и съображения се свеждат предимно до следното:

1. Безспорно анализът на определенията за национална сигурност, базиран на вижданията на отделни автори е полезен и съдържателен, но в известна степен той би бил по-пълнен и задълбочен, ако се разгледат и съществуващите легални определения, като посоченото в чл. 2 на Закон за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност, както и в Актуализираната стратегия за национална сигурност на Република България. Това ще затвърди авторската позиция за релацията между трафика на хора, като нарушение на човешките права и свободи, и националната сигурност.

2. Посочено е, че „Концепцията за национална сигурност на Република България е основен нормативен акт“, което не е вярно, защото нормативните актове са изрично посочени в Закона за нормативните актове. Концепцията е политически документ, чиято цел е по структуриран начин да представи официалното политическо виждане по въпроса за националната сигурност и съдържаща водещата същностна идея за разкриването на системата.

3. Посочено е, че Сухопътни войски, Военноморските сили и Военновъздушните сили са родове на въоръжените сили, което не е вярно. Те са определени в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България като видове въоръжени сили.

4. При написването на дисертационния труд не са спазени изискванията на БДС ISO 7144:2011 *Документация. Оформяне на дисертации и подобни документи*, както и БДС ISO 690:2021 *Информация и документация. Ръководство за библиографски позовавания и цитиране на информационни източници*.

Тези и други неотбелязани изрично дребни пропуски с технически характер следва да бъдат възприети от автора, като препоръка за нейната бъдеща научна дейност. Те в никакъв случай не променят личната ми убеденост за отлично разработения дисертационен труд и **не поставят под съмнение неговите високи качества.**

5. Заключение

Дисертационният труд на Полина Пламенова Петкова е доказателство, че дисертантът има задълбочени теоретични познания в научната специалност на изследването и практически професионални умения, които, използвани целесъобразно и по предназначение, позволяват да се изяви като опитен изследовател. Трудът свидетелства и за способността на дисертанта за самостоятелно мислене и провеждане на успешни самостоятелни научни изследвания. Наред с констатацията за оригиналността на труда, следва да се отбележи и коректността на автореферата, който представя добросъвестно дисертацията.

Представеният за рецензиране дисертационен труд на Полина Петкова покрива формалните изисквания относно вид, обем, оформление и съдържание. Той несъмнено отговаря и на всички основания и изисквания, съдържащи се в Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото приложение, както и на Правилника за обучение и придобиване на научни степени в Национален военен университет „Васил Левски“.

6. Оценка на дисертационния труд.

Предвид гореизложеното, **давам положителната си оценка** на предложеното ми за рецензиране изследване, представено във формата на гореописания дисертационен труд, и предлагам на уважаемите членове на научното жури да **се присъди образователната и научна степен „доктор” на Полина Пламенова Петкова** в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“.

10 януари 2025 г.

Изготвил становището:

Полк. доц. д-р инж.

Даниел Берчев

VASIL LEVSKI NATIONAL MILITARY UNIVERSITY
76, Bulgaria Blvd., Veliko Tarnovo, BG-5000
telephone: (062) 618 822; fax: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

---

OPINION

by Colonel Assoc. Prof. Eng. Daniel Stoyanov Berchev, PhD

associate professor in the “Research Activity” Section of the Research and Innovation Institute at Vasil Levski National Military University, Veliko Tarnovo

of the dissertation work of
Polina Plamenova Petkova

on the topic **“Control and prevention of problems related to human trafficking threatening national security”**,

presented for the acquisition of the educational and scientific degree “Doctor”
in the field of higher education: 9. “Security and Defense”,
professional direction: 9.1. “National Security”,
doctoral program “Organization and management outside the sphere of material production (national security)”

The opinion was prepared on the basis of order No. RD-10-291 of 23.12.2024, issued by the Commandant of Vasil Levski National Military University

Veliko Tarnovo
2025

1. Relevance and significance of the developed scientific problem.

In an era of rapid change and uncertainty, the topic of human trafficking is of particularly significant importance because it represents a gross violation of human rights and freedoms, leading to profound social, economic and political consequences for both the Republic of Bulgaria and all democratically organized countries. Human trafficking networks operate beyond the borders of a single country, which characterizes human trafficking as a cross-border legal challenge and threat requiring international cooperation and resources. Bulgaria's geographical location determines its role, which is often seen as a source and transit country for human trafficking. This places our country in the focus of this threat, because national security is also affected in a way that leads to destabilization of social structures, promotion of organized crime, and undermining trust in institutions. In the context of the national security of the Republic of Bulgaria, human trafficking also has economic consequences, expressed in fueling illegal economies and burdening the resources needed for law enforcement and victim support systems. In addition, ineffectiveness in combating human trafficking undermines public trust in the government and law enforcement agencies.

All this corresponds to what the dissertation author Polina Petkova stated that human trafficking is a multifaceted phenomenon that represents a gross violation of human rights and a risk to national security. The study highlights the growing interrelationship between human trafficking, migration crises and organized crime, which poses challenges to Bulgaria's national security system. Taking into account Bulgaria's role as a source, transit and destination country for victims of trafficking, the study also examines the problem in a broader European and global context, while focusing on Bulgaria's legislative and institutional responses. In this regard, the scientific paper emphasizes that this multifaceted impact that human trafficking has on national security requires targeted policies to address underlying socio-economic problems, improve legal frameworks, and strengthen institutional capacity. In the context of the above, we can reasonably define the topic of the dissertation as topical.

The topic of the presented dissertation work is in accordance with the main content of the work. The structuring of the dissertation is logical and follows the research tasks set for solving. The presentation is based on a sufficient bibliography, which is an indication of the theoretical preparation of the author of the dissertation. After a careful reading of the dissertation, it becomes clear that the titles are not only indicated, but are well researched and are fully and directly related to the issues of the work, further increasing its scientific value.

The three sections of the dissertation conclude with useful, relevant, meaningful and consistent conclusions, further clarifying and deepening the author's position on the individual aspects of the researched issue. In this sense, the work has the characteristics of an original study.

2. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work.

The issue of contributions in a dissertation is key and always extremely important. In this regard, Polina Petkova's dissertation contains separate, convincing

and well-argued scientific and applied scientific contributions. The achievements of the dissertation can be assessed as an enrichment of scientific knowledge, and in some sections – as a novelty in Bulgarian doctrine.

In support of this assessment, I note that I accept the author's reference to the contributions in the dissertation work and define them as entirely her personal work and the result of independent scientific research, and I will allow myself to systematize them in the following way:

1. Among the scientific contributions I include:

- The work represents a current study in the Bulgarian specialized literature of the relationship between national security and human trafficking, refracted through the prism of existing definitions, classifications, and the legislative context;

- It expands the theoretical framework for understanding the dynamics of interrelations between global crises, socio-economic conditions, and human trafficking as a critical threat to national security, particularly in the Bulgarian context;

- Based on the analysis of data on trafficking patterns in Bulgaria from 2017 to 2022, the demographics of victims, types of exploitation and emerging trends, newly emerging vulnerable groups at risk of human trafficking have been identified, as well as the key factors contributing to human trafficking, such as socio-economic vulnerabilities and gaps in institutional frameworks.

2. As more significant achievements in the research, mainly because of their practical and applied nature, the following can be assessed:

- The study offers practical recommendations to improve coordination between Bulgarian and international bodies in the fight against human trafficking;

- It proposes measures to strengthen the legal framework and enhance law enforcement mechanisms, ensuring more effective protection for victims;

- The outlined prevention and protection measures, including the conduct of educational and awareness-raising campaigns to raise awareness and encourage reporting of trafficking cases, as well as the implementation of targeted programs for high-risk groups, focused on women and children, who are disproportionately affected by trafficking, also contribute to understanding and addressing human trafficking.

3. Opinion on the presence or absence of plagiarism.

At the time of review, I am not aware of any non-anonymous and motivated written report of plagiarism in the candidate's publications and dissertation.

4. Critical notes.

The work submitted to me for review is in its finished form and possesses all the hallmarks of a scientific study. For this reason, I would like to take the opportunity to note some specific features and express some considerations and wishes with a view to the future work of the author of the work on this or similar issues.

These features and considerations concern almost exclusively the form of the work and are mainly reduced to the following:

1. While the analysis of national security definitions based on the views of individual authors is undoubtedly useful and meaningful, it could be further enriched by incorporating existing legal definitions. For example, the definition provided in Article 2 of the Law on the Management and Functioning of the System for the Protection of National Security, as well as in the Updated National Security Strategy of the Republic of Bulgaria, should be considered. Including these references would strengthen the author's position on the relationship between human trafficking – viewed as a violation of human rights and freedoms – and national security.

2. The assertion that “The National Security Concept of the Republic of Bulgaria is a basic normative act” is inaccurate, because normative acts are explicitly stated in the Law on Normative Acts. The Concept is a political document, the purpose of which is to present in a structured manner the official political view on the issue of national security and containing the leading essential idea for the disclosure of the system.

3. The claim that the Land Forces, the Navy and the Air Force are branches of the Armed Forces is incorrect. According to the Law on Defense and the Armed Forces of the Republic of Bulgaria, these are defined as types of armed forces, not branches.

4. When writing the dissertation, the requirements of BDS ISO 7144:2011 *Documentation. Formatting of dissertations and similar documents*, as well as BDS ISO 690:2021 *Information and documentation. Guide to bibliographical references and citing information sources*, were not met.

These and other unmarked, minor technical omissions should be taken by the author as a recommendation for her future scientific work. They in no way change my personal conviction about the excellently developed dissertation work and **do not cast doubt on its high qualities.**

5. Conclusion.

The dissertation work of Polina Plamenova Petkova is proof that the doctoral student has in-depth theoretical knowledge in the scientific specialty of the study and practical professional skills, which, used appropriately and for their intended purpose, allow them to emerge as an experienced researcher. The work also testifies to the dissertation student's ability to think independently and conduct successful independent scientific research. Along with the finding of the originality of the work, the correctness of the abstract, which presents the dissertation in good faith, should also be noted.

The dissertation work of Polina Petkova submitted for review meets the formal requirements regarding type, volume, layout and content. It undoubtedly meets all the grounds and requirements contained in the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Rules for its Application, as well as the Rules for Studying and Acquiring Scientific Degrees at Vasil Levski National Military University.

6. Evaluation of the dissertation work.

In view of the above, **I give my positive assessment** of the research proposed to me for review, presented in the form of the above-described dissertation, and I propose to the esteemed members of the scientific jury **to award the educational and scientific degree “doctor” to Polina Plamenova Petkova** in the field of higher education 9. Security and Defense, professional direction 9.1. National Security, scientific specialty “Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (National Security)”.

January 10, 2025

Opinion made by:

Colonel Assoc. Prof. Eng.

Daniel Berchev, PhD